

Beantwoording vragen uit het Integraal afwegingskader voor beleid en regelgeving (IAK)

Probleemanalyse

a. Wat is de aanleiding?

In het bestuurs- en uitwerkingssakkoord verhoogde asielinstroom hebben Rijk en gemeenten afgesproken dat niet vanzelfsprekend is dat gemeenten die niet voldoen aan de taakstelling voor het huisvesten van vergunninghouders daar geen financieel nadeel van ondervinden.¹ In vervolg hierop is aan de landelijke regietafel verhoogde asielinstroom (LRT) besproken dat dit betekent dat de kosten die het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA) maakt als vergunninghouders langer in de COA-opvang blijven doordat gemeenten niet voldoen aan de taakstelling, op gemeenten zullen worden verhaald, tenzij een gemeente niet kan worden verweten de taakstelling niet te hebben gehaald. Voor deze vorm van kostenverhaal is een wettelijke basis nodig.

b. Wie zijn betrokken?

Aan rijkszijde zijn de minister van BZK (interbestuurlijke verhoudingen en ondertekenaar/instigator van het bestuursakkoord) en de staatssecretaris van VenJ (asielbeleid) betrokken, evenals het COA. De provincies (en het IPO) zijn betrokken vanwege hun verantwoordelijkheid voor het toezicht op de gemeentelijke uitvoering van de Huisvestingswet 2014, en de gemeenten (en de VNG) vanwege die uitvoering.

c. Wat is het probleem?

Niet alle gemeenten halen hun taakstelling voor het huisvesten van vergunninghouders. Daardoor blijven vergunninghouders langer in de COA-opvang zitten. Gevolg is dat het COA kosten maakt en een grotere opvangcapaciteit nodig heeft om voor alle nieuwe asielzoekers opvang te organiseren. In het bestuursakkoord en het uitwerkingsakkoord is afgesproken om de genoemde kosten van het COA op gemeenten te verhalen. Dat is juridisch nog niet mogelijk: het bestaande toezichtinstrumentarium voorziet niet in de mogelijkheid om de genoemde kosten te verhalen en gebruik van het privaatrecht (bijvoorbeeld een actie uit onrechtmatige daad) levert een doorkruising van het publiekrechtelijk toezichtinstrumentarium op.

d. Wat is het doel?

Het doel van het wetsvoorstel is het creëren van een grondslag voor het verhalen van de kosten die het COA maakt voor de verlengde opvang van vergunninghouders (gemiddelde kosten per vergunninghouder) op gemeenten die niet voldoen aan hun taakstelling op grond van de Huisvestingswet 2014. Bijkomend effect is dat het doorberekenen van die kosten voor gemeenten een financiële prikkel oplevert om zich aan hun taakstelling te houden. Als gemeenten voldoen aan hun taakstelling wordt de druk op het COA verminderd omdat zij minder opvangcapaciteit beschikbaar hoeft te houden. Bovendien kunnen vergunninghouders sneller beginnen met integreren in Nederland.

e. Wat rechtvaardigt de overheidsinterventie?

De Huisvestingswet 2014 bepaalt reeds dat gemeenten verplicht zijn vergunninghouders volgens de opgelegde taakstelling te huisvesten. Gemeenten blijken echter niet te voldoen aan die taakstelling. De voorgestelde verhaalsbevoegdheid is gerechtvaardigd om de kosten die het COA maakt als gevolg van dat onrechtmatig handelen op de desbetreffende gemeenten te verhalen en daarmee de rechtmatige situatie te herstellen.

Instrumentkeuze

f. Wat is het beste instrument?

Het is om meerdere redenen wenselijk dat vergunninghouders spoedig – conform de wettelijke taakstelling – gehuisvest worden (o.a. verminderen aantal vergunninghouders dat door het COA moet worden opgevangen, bevorderen snelle integratie vergunninghouders). Daartoe is een breed pakket aan instrumenten geïntroduceerd of in ontwikkeling. Er zijn twee bestuursakkoorden gesloten, een landelijke regietafel en regionale regietafels ingericht en er wordt gewerkt aan een

---

¹ Bestuursakkoord verhoogde asielinstroom van 27 november 2015, blz. 7, en Uitwerkingsakkoord verhoogde asielinstroom van 28 april 2016, blz. 8.

positieve prikkel in de vorm van een eenmalige uitkering per vergunninghouder aan gemeenten die hun taakstelling halen. Bovendien wordt er zowel aan de regionale regietafels als via internet gecommuniceerd wat de achterstanden zijn per gemeenten. Het voorgestelde verhaal van kosten vormt een noodzakelijk onderdeel van dit totaalpakket aan maatregelen. Voorkomen moet worden dat het COA (en daarmee indirect het Rijk) wordt geconfronteerd met kosten als gevolg van het feit dat gemeenten hun wettelijke taakstelling niet halen. Tevens wordt met het voorgestelde instrument van kostenverhaal voorkomen dat er feitelijk een 'premie' staat op het niet naleven van de taakstelling

Gevolgenbeoordeling

g. Wat zijn de (neven)gevolgen voor burgers, bedrijven, overheid en milieu?

Het wetsvoorstel heeft voornamelijk gevolgen voor gemeenten die hun taakstelling verwijtbaar niet halen, omdat zij de financiële gevolgen daarvan in rekening gebracht krijgen, en voor het Rijk, die de extra kosten van het COA vergoed krijgt (ervan uitgaande dat gemeenten betalen). Voorts brengt het voorstel voor het Rijk uitvoeringslasten mee (rekeningen verzenden, rappelleren, mogelijk juridische procedures voeren).

De gevolgen voor de lasten van provincies zijn strikt genomen gering, omdat zij nu reeds verplicht zijn toezicht te houden op de uitvoering van de Huisvestingswet 2014. Dit wetsvoorstel sluit aan bij die reeds bestaande taken. Wel kunnen de extra financiële consequenties ertoe leiden dat het oordeel van de provincie vaker zal worden aangevochten, met grotere feitelijke uitvoeringslasten tot gevolg.